

70-річчя академіка НАН України П.П. ТОЛОЧКА

21 лютого виповнилося 70 років видатному українському історикові, археологу, громадському і політичному діячеві академіку НАН України Петрові Петровичу Толочку.

П.П. Толочко народився в 1938 р. у с. Пристроми Переяслав-Хмельницького району Київської області. 1960 року закінчив історико-філософський факультет Київського державного університету ім. Т. Шевченка. У 1960–1961 рр. він науковий працівник Музею українського мистецтва. Уся подальша творча діяльність Петра Петровича пов'язана з Інститутом археології АН УРСР. Тут він у 1966 р. закінчив аспірантуру, впродовж 1966–1970 рр. П.П. Толочко був ученим секретарем інституту, з 1974 р. — завідувачем відділу археології Києва, з 1982 р. — завідувачем відділу давньоруської і середньовічної археології, з 1987 р. і до сьогодні він директор цієї авторитетної наукової установи. 1990 року П.П. Толочка обрано академіком НАН України. Протягом 1993–1998 рр. він був віце-президентом НАН України.

Учений зробив вагомий внесок у розв'язання актуальних проблем історії східних слов'ян, Київської Русі та українського середньовіччя. Він автор близько 400 наукових праць, у тому числі 25 монографій, серед яких «Історична топографія стародавнього Києва» (1970), «Древний Киев» (1983), «Історичні портрети» (1991), «Літописи Київської Русі» (1994), «Володимир

Святий — Ярослав Мудрий» (1996), «Від Русі до України» (1997) та ін. Петрові Петровичу належить понад 200 публіцистичних і белетристичних праць, у яких розглянуто важливі проблеми становлення української державності, формування політичної нації, громадянського суспільства та його еліти, визначення національної ідеї.

За цикл робіт з історії та археології Києва П.П. Толочко отримав Державну премію УРСР у галузі науки і техніки (1983), а за цикл праць «Давня історія України» в 3-х томах, а також монографію «Етнічна історія давньої України» він удостоєний звання лауреата Державної премії України за 2002 р. За дослідження проблем урбанізації Київської Русі йому присуджено премію НАН України ім. М.С. Грушевського (1992).

П.П. Толочко — член Виконавчого комітету Міжнародної унії слов'янської археології, член-кореспондент Центрального Німецького інституту археології (Берлін), член Академії Європи (Лондон), почесний доктор Російської академії наук.

П.П. Толочко — один з ініціаторів створення Українського товариства охорони пам'яток історії та культури, з 1989 р. очолює його.

Упродовж 1998–2006 рр. Петро Петрович був народним депутатом Верховної Ради України 3–4 скликань.

Він головний редактор наукового часопису «Археологія», голова редакційної ради журналу «Культура народів Причорномор'я»,

член редколегій часописів «Київська старовина» та «Український історичний журнал».

П.П. Толочко нагороджений орденами «Знак Пошани» (1982) та Князя Ярослава Мудрого V ст. (1998).

Наукова громадськість, колеги та друзі щиро вітають Петра Петровича з ювілеєм, зичать йому активного довголіття, натхнення, нових звершень на ниві історичної науки.

70-річчя

члена-кореспондента НАН України С.С. МАЛЮТИ

23 лютого виповнилося 70 років зна-
ному вченому-генетику членові-ко-
респондентові НАН України Станіславу
Станіславовичу Малюті.

С.С. Малюта народився в 1938 р. у с. Ковалівка Ярмолинецького району Хмельницької області. Після закінчення в 1960 р. Української сільськогосподарської академії (нині — Національний аграрний університет) працював на Первомайській дослідно-селекційній станції (Краснодарський край, Росія), де вперше в СРСР виявив форми цукрового буряку з цитоплазматичною чоловічою стерильністю. 1961 року енергійний і перспективний агроном-дослідник вступив до аспірантури за спеціальністю «генетика» у ЦРБС (нині — Національний ботанічний сад ім. М.М. Гришка), навчався в щойно створеному відділі генетики, який очолював В.П. Зосимович. Протягом 1961—1968 рр. працював під керівництвом С.М. Гершензона в Інституті мікробіології і вірусології ім. Д.К. Заболотного, а з 1968 р. — у секторі (з 1973 р. — Інституті) молекулярної біології і генетики НАН України, де пройшов шлях від молодшого наукового співробітника до завідувача відділу молекулярної генетики, який очолює з 1978 р. У 2002—2003 рр. працював також заступником директора інституту з наукової роботи. Сьогодні Станіслав Станіславович — заступник академіка-секретаря Відділення біохімії, фізіології і молекулярної біології НАН України.

С.С. Малюта — один із провідних генетиків України. З його ім'ям пов'язано пріоритетні дослідження мутагенної дії вірусів і нуклеїнових кислот, за які він удостоєний Державної премії України (1998 р.), трансгенозу і супутніх питань, структурно-функціональної організації генів і генетичних систем. Учений зробив вагомий внесок у вивчення широкого кола проблем загальної і молекулярної генетики, у відновлення української генетики, розгромленої у період лисенківщини. Наукові праці професора Станіслава Станіславовича широковідомі як у нашій країні, так і за кордоном.

У 1970 р. С.С. Малюта захистив кандидатську дисертацію, а у 1986 р. — докторську за спеціальністю «генетика». 2000-го року його обрано членом-кореспондентом НАН України за спеціальністю «генетика мікроорганізмів».

Наукові досягнення професора Станіслава Станіславовича з вивчення мутагенної дії вірусів отримали міжнародне визнання. Він довів здатність вірусів, як інфекційних, так і неінфекційних, викликати мутації, а також установив, що мутагенна дія вірусів характеризується високою специфічністю дії. Результати цих досліджень стали першою пересторогою проти неконтрольованого використання живих вірусних вакцин, оскільки вони можуть бути мутагенними, що згодом було підтверджено в дослідях інших учених. Станіслав Ста-